

Buchmesse: Reuzen van de Duitse boekenwereld

Overzicht van de belangrijkste uitgevers in Duitsland

Boeken - 7 oktober 2010

Uitgeverij Suhrkamp verhuisde dit jaar van Frankfurt naar Berlijn, omdat de Duitse hoofdstad “het culturele laboratorium van deze tijd” is. Dat was bijna een literaire revolutie. Frankfurt is sinds de jaren zestig dé Duitse boekenstad. Suhrkamp geeft een groot deel van de Duitse literaire top uit. Een overzicht van de belangrijkste Duitse uitgeverijen en hun verhaal.

Als het om grote Duitse schrijvers gaat, is Suhrkamp misschien wel de belangrijkste uitgever van Duitsland. Het bedrijf werd in 1950 opgericht door Peter Suhrkamp, voor de oorlog werkzaam bij uitgeverij S. Fischer. Hij nam bij zijn vertrek een groot aantal auteurs mee. Net als zijn opvolger Siegfried Unseld wist hij gezaghebbende schrijvers aan zich te binden als Brecht, Hesse, Frisch, Adorno en Walser – hoewel deze laatste vijf jaar geleden met ruzie vertrok naar concurrent Rowohlt.

Toen Suhrkamp in 1960 Insel Verlag overnam, de uitgever van Goethe, Rilke en andere grote klassiekers, vertegenwoordigde ze een nog aanzienlijker deel van de Duitse literaire top. In een portret van Suhrkamp omschreef *NRC Handelsblad* het bedrijf in die tijd als intellectueel platform van West-Duitsland.

Inmiddels is niet meer Frankfurt maar Berlijn het centrum van de literatuur, vindt uitgeefster Ulla Unseld-Berkéwicz, net als voor de Tweede Wereldoorlog. Dus besloot ze vorig jaar te verhuizen, ondanks het protest van de stad Frankfurt, het voltallige personeel van Suhrkamp en veel literaire critici. “Veel van onze Duitstalige en ook buitenlandse schrijvers wonen nu eenmaal in de hoofdstad”, was het commentaar van de weduwe-Unseld. Op 4 januari van dit jaar opende ze haar deuren in Berlijn.

Top-20

In de top-20 van de belangrijkste Duitse uitgeverijen die het tijdschrift voor politieke cultuur *Cicero* deze maand publiceert, staat Suhrkamp op de derde plaats. Die lijst is gebaseerd op een peiling onder 20 Duitse literatuurexperts. Zij moesten aangeven welke uitgeverijen de beste boeken publiceren, de

interessantste debatten initiëren of de spannendste auteurs hebben.

Nummer 1 en 2 op de lijst zijn Carl Hanser in München en S. Fischer in Frankfurt am Main. De eerste, nog altijd in handen van de oprichtersfamilie en onafhankelijk van grote concerns, is volgens de kenners “het vlaggenschip van de branche”. Het is een van de eerste uitgevers die zich – in 1993 al – op de luisterboekenmarkt stortte. Internationaal bekende auteurs als Umberto Eco, Orhan Pamuk en Duitse schrijvers als Arno Geiger en Botho Strauss verschijnen bij Carl Hanser.

S. Fischer Verlag werd in 1886 in Berlijn opgericht door Samuel Fischer. Hij gaf onder meer Tolstoj, Dostojevski en Zola uit in Duitsland. In 1901 verscheen bij hem Thomas Manns ‘Buddenbrooks’. Sinds 1962 maakt S. Fischer onderdeel uit van de uitgeversgroep Holtzbrinck. Inmiddels is het bedrijf, gevestigd in Frankfurt, een van de belangrijkste Duitse literaire uitgevers en heeft auteurs als Gabriel García Marquez, Thomas Brussig en Julia Franck onder zijn hoede.

Pocketboeken

Tot het Holtzbrinck-concern horen ook andere grote uitgeversnamen uit de *Cicero*-top 20, als Rowohlt – op de zevende plaats – en Kiepenheuer & Witsch – nummer 6 in de *Cicero*-lijst. Deze laatste, opgericht in 1947 in Jena en inmiddels gevestigd in Keulen, gaf onder meer werk van Joseph Roth en Heinrich Böll uit.

Rowohlt boekte zijn eerste grote succes met Ernest Hemingway en gaf ook Kurt Tucholsky en Robert Musil uit. Tegenwoordig publiceert het bedrijf onder meer werk van Daniel Kehlmann en Martin Walser. De uitgever was in de jaren vijftig de eerste die pocketboeken maakte. De naam van de serie, rororo, gold lange tijd als synoniem voor pockets in Duitsland.

Oost-Duits

Onbekendere uitgeverijen kent de *Cicero*-lijst ook. Op plaats 4 staat Kookbooks, een in 2003 opgericht onafhankelijk bedrijf dat volgens het tijdschrift innovatief is en bereid risico's te nemen. ‘Kook’ is Engels voor ‘maf’ en ‘excentriek’.

De eerste Oost-Duitse uitgever op de lijst is Aufbau Verlag op nummer 13. In 1945 in Berlijn opgericht, groeide het uit tot een van de grootse literaire uitgevers van de DDR. Na de val van de Muur, in 1991, kocht ondernemer Bernd F. Lunkewitz het bedrijf van de Treuhand, de organisatie die de Oost-Duitse staatsbedrijven moest privatiseren.

In de jaren negentig had Aufbau Verlag de primeur van de dagboeken van Victor Klemperer. Deze Joods-Duitse literatuurwetenschapper beschreef de opkomst van het nationaal-socialisme vanaf 1933. De dagboeken gelden inmiddels als een

belangrijk historisch document.

Duitse auteurs

De in totaal 1800 Duitse uitgevers – zowel van fictie als non-fictie – brengen per jaar ruim tachtigduizend boeken op de Duitse boekenmarkt, aldus de Duitse wereldomroep *Deutsche Welle* op haar website.

Duitsland brengt vergeleken met andere Europese landen relatief veel buitenlandse schrijvers uit. Daarentegen doen Duitse auteurs het minder goed op de internationale boekenmarkt. In 2008 werden 8.000 licenties van Duitse boeken aan het buitenland verkocht, zegt *Deutsche Welle*. Dat is 10 procent van het aantal nieuwe boeken dat jaarlijks in Duitsland verschijnt.

Afb. rororo: [flickr.com/Max Braun/cc](https://www.flickr.com/photos/MaxBraun/)

Dit is een artikel gedownload via duitslandinstituut.nl.

Artikel:

<https://duitslandinstituut.nl/artikel/2510/buchmesse-reuzen-van-de-duitse-boekenwereld>